

Eläinten kohtelemisesta.



ihminen, joka on asetettu luomakunnan herraksi ja hallitsijaksi, käyttää väärin tätä valtaansa tehdesään monella tavalla väärhyttä eläimille milloin ymmärtämättömyhdesään ja kenvh-mielisyhdesään, milloin voitonhimossaan tahi ilkeyhdesään, ja tämä väärhyys kohdistuu eni-miten kotieläimiin, joiden palvelusta ihminen enimmä-tarvitsee.

Eräs eläinten ystävä sanoi: „Jos kaikki ne haikat valitutset, jotka eläinten nyt täytyy sulkea itseensä, äkkiä pääsivät ääneen, voittaisivat ne ankarimmankin myrs-tyä ja ukkosen jylinän“.

Jos todellakin meidän paras, jaloja ja uskollisin palveliamme, hevonen, voisi puhua, niin mitä hirveitä asioita saattaisikaan se kertoa kärsimyksistä, joita sille on valmistettu ilman pakkoa ja ilman syytä. Järjellä ja ymmärryksellä varustetut ihmiset ovat monesti julmem-mat kuin luontokappaleet. Sillä mikä ihmisen arvoa voipi enemmän alentaa kuin äänettömien, kärsivällisien ja us-kollisten olentojen kiduttaminen, olentojen, jotka kuten esi-merkiksi hevonen, tekevät parastaansa, tyhdyttääksensä ty-lyn isäntänsä vaatimuksia ja joiden palveluksesta isäntä tuskin toimeenkaan tulisi. Jos hevonen voisi puhua, kuten Bileamin aasi, niin varmaankin moni isäntä saisi kuulla sen suusta: „Mitä olen sinulle tehnyt, koska lyöt minua niin usein ja niin kovasti? Enkö ole sinua us-kollisesti palvellut? Enkö ole kärsivällisesti kantanut ras-kaita taakkojasi, tehnyt kovia päivätöitä ja kärsinyt ar-mottomia ruostimisiäsi? En ole voinut sinulle sanoa,

että teen parastani, mutta olisihan sinun järkekkäänä ihmisenä pitänyt itsekkin se ymmärtää”.

Jokaisen ajattelevan ihmisen pitäisi ymmärtää, että hyvyys vaikuttaa hevoseen paljoa tehokkaammin kuin kovuus, sillä hevonen on niin viisas ja hymäoppinen eläin, että se pian ajajan äänestä ja ohjaksien liikkeistä ymmärtää, mitä siltä vaaditaan. Ohjaksista repiminen, lyönti ja vihanpuuskat vievät siltä hyvän tahdon ja suuttuttavat sitä.

Minkätähden muutamat hevoset ovat niin äkkyjä ja pahankurisia? Ei ne semmoisina synny. Hevojen luonto on viisas, tulinen, mutta samassa hyvin taipuvainen, ja se voipi osoittaa suurta rakkautta ja uskollisuutta sitä isäntää tai palvelijaa kohtaan, joka sitä hyvästi hoitaa ja hellästi kohtelee.

Mutta moni ja melkeimpä kaikki äkkyt hevoset, menivät pilalle jo aiwan nuorina, siitä syystä että niitä raasti ja tuhmosti kohdellaan. Siksi varjan kasvatusta on vakavalle, mieluummin eläinkuntaa rakastavalle henkilölle uskottava, vaan ei missään tapauksessa kovaluontoisille, vallattomille poikamieheille, kuten sen parempi, usein tapana on.

Suunnan isännän ja emännän hyvinvointi on katsoa minkälaisille ihmisille he uskovat kotieläintensä hoitoon. Rajua, kiihtyneisyydestä palvelijaa ei pitäisi kukaan päästää eläinten pariin, muuten saapi pian huomata, miten eläimet, semminkin hevoset pilaantuvat heidän käsissään. Tästä kertoo eräs eläinten ystävä: „Pidin monta vuotta työhewosta, joka oli niin keshy ja tyhni, ettei se milloinkaan valjastaisi luimistellut koriaan tai muutenkaan osoittanut vihaisuuden merkkiä. Mutta tuskin oli uusi renkipöytä ollut kahtakaan viikkoa talossa, niin huomasi, että hevonen valjastessa korsi luimussa osoitti vihaisuuden merkkejä, ja joku viikko sen jälkeen tuli poika sisälle pidellen käsiarttaan itkien ja valitellen

„moi, moi, moi, hevonen puri käden ehkä poikki“. Pöjalla oli tapana ärjyä hevoselle, lyödä vähän wäliä sitä päähän ja turpaa vastaan, jota hevonen ei woinut kärsiä, waan kosti pojalle hänen ilkeytensä sanotulla tavalla. Tällä tavalla tuhannet muuten aiwan hyvät ja tyhnyt hevoset pilataan iäksi päiwiksi. Ja mitä sanoisimme tuosta alituisesta kiskomisesta ja repimisestä ohjaksilla, joka lopulla meltoستuttaa ja jäykistyttää wireimmänkin hevosen.

On' ferraasaan surkea asia, kuin uskollinen, jalo ja kärsiwällinen eläin, sellainen kuin hevonen, joutuu raa'an, ilkeän tai juopuneen miehen waltaan. Nähdäänhän usein isännän istuvan rawintolasja juomatawerienja seurassja lasien ääressä puoliyöhön sillä aikaa kuin hänen hevosparkanja nälisjään, janoisjaan tai wiluisjaan wärisee jossakin nurkan takana, johon tuo julma, säälimätön isäntänsä sen hylkäsi, vähäntään wälittämättä siitä tuskasta, jota hevosparke saapi kärsiä. Kuin tuo juopunut isäntänsä wihdoinkin wiimein kiroten ja rähisten wetähtyhy hevonsja rekeen, niin silloin wasta waiwat alkawatkin, sillä woiwattaat repimiset ja kowat ruoskan iskut saa se silloin osakseen.

Tunnotas ihminen ei woi thynellä mielellä katsella myöskään tuota surkeaa näytelmää, jota marckinain aikoina hevoswaihdo-kentällä saapi kauhistukseksen katsella. Siellä huonot, wanhat, waiwoista wäsyneet hevosraukat jaawat kowaa kokea ja kärsiä kauheita kärsimyksiä, jota emme suunnillenkään tykene kertomaan. Siellä huutoa, firolemistä, wannomista, kiittämistä, moittimista, wälhetta, pettämistä, repimistä, ruoskan winguntaa ja läiskähyksiä kuullaan koko marckina-ajan. Siellä myöhdään, ostetaan, waihdetaan, waihdetaan ja taas waihdetaan, juodaan harjakkat ja taas uusilla woiwilla repimään ja ruoskimaan noita onnettomia elollisia olentoja, joista moni wanhuuden, heikkouden ja wikojen tähden on jo niin surkeassa tilassa, ettei tunnollinen ihminen siltä enää mitään

palvelusta voisi vaatia. Sydäntä särkewällä säälillä ajattelewa ihminen katselee tuota raakaa menoa heros-
waihokentällä, jossa moni ihminen unhoittaa kokonaan ihmisarmonsa ja kadottaa welvollisuuden tuntosja rääk-
tesjään herosia aivan kuin ammattityhönsään. Tuollaisilta
julumureilta on welvollisuuden tunto eläimiä kohtaan ko-
konaan kadonnut ja omantunnon ääni waijennut, niin et-
tei se enää soimaa raaintakaan tekoa. Heidän pahat te-
konsja eivät kumminkaan jää unhotuksiin, waiwattujen ja
rääkättyjen eläinten rasfaat huokaukset huutawat kostoa
heidän ylitsejää Raikkivaltiaan tuomarin istuimen edessä,
joka heille kerran on maksawa töitensjä ansion jälkeen.

Raakuus ihmisjhdämmeestä ei voi poistua, ellei eri-
thijet Jumalan armonwirrat saa sitä pehmittää, siksi on
jokaisen welvollisuus koettaa yhä enemmän lewittää kris-
tillisyyden oppia oikeudesta ja armeliaisuudesta niin ih-
misiä kuin eläimiäkin kohtaan, tätä oppia, joka ystjin woipi
walistaa ja tairuttaa raa'an, paatuneen ihmisjhdämmen
armeliaisuuteen ja raffauteen. P. W.

Sä johda poisas huomioon
Eläinten tuskan tunto.
Ja ett' on häily, tunnoton,
Ken kuusaa turwatonta,
Waan kunnan mies on ainiaan
Heikkoja walmis puoltamaan.

Ja tyttäreles opeta
Ett' aina jalo nainen
Woi lohdutusta tarjota
Ja olla auttawainen
Hän lempeällä janallaan
Saa raiwon fäden waipumaan.

Myös palveliasi tottukoön
Sun neuwoštasi aina
Eläintä hywin hoitamaan,
Sä heille mieleen paina:
Eläinten tuska, huokaus
On meille rasakas firow.